

УДК 37.025

Шубертій Н.Г.¹, Гулай А.В.²

¹ ст. викладач НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. СН-116 НУ «Запорізька політехніка»

КОМПОНЕНТИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ

На сьогодні важливість питання формування психологічної готовності дітей до школи пов'язана із завданнями розбудови сучасної української

держави, проблемами виховання в закладах освіти гідних членів суспільства. У зв'язку з цим актуалізується питання щодо наступності дошкільного та шкільного навчання. У Законі «Про дошкільну освіту» йдеться про обов'язковість підготовки кожної дитини до систематичного навчання у школі. Така підготовка має на меті не тільки вироблення певних знань, вмінь і навичок дітей, а, більшою мірою, вона спрямована на загальний психічний розвиток особистості.

Дошкільний вік характеризується виникненням нової соціальної ситуації розвитку. У дитини вже з'являється коло елементарних обов'язків. Дошкільник набуває власного досвіду і засвоює доступний йому досвід інших, спілкуючись із дорослими, граючи в рольові ігри, виконуючи трудові доручення тощо, тобто він постійно вчиться. Крім того, в цьому віці розпочинається освоєння форм навчальної діяльності. Сенсорний розвиток дошкільника включає дві взаємозв'язані сторони — засвоєння уявлень про різноманітні властивості предметів та явищ і оволодіння новими діями, які дають змогу повніше та більш диференційовано сприймати світ. Мислення стає образно-мовним, тобто таким, що спирається на образи уяви і здійснюється за допомогою слів. У дошкільників починає формуватися довільна увага. В дошкільному віці починає формуватись особистість дитини, причому цей процес тісно пов'язаний з розвитком емоційно-вольової сфери, із формуванням інтересів та мотивів поведінки.

Навчальна діяльність – це спілкування з дорослими, які не тільки активізують, спрямовують, стимулюють дії, а й керують процесом їх формування. Діти засвоюють знання, вміння й навички, оскільки вивчають необхідні для цього дії та операції, оволодівають способами їх виконання. Серед таких дій назвемо передусім цілеспрямоване сприймання об'єктів, виділення їх характерних ознак, групування предметів, складання оповідань, перелік предметів, малювання, читання, слухання музики тощо.

Як зауважує О.Запорожець, роль навчання в розумовому розвитку дитини зростає, якщо має місце набуття не окремих знань, а певної їх системи, та формування потрібних для їх засвоєння дій [2].

У вітчизняній психології детальне опрацювання проблеми готовності до шкільного навчання, своїм корінням що йде з праць Л.Виготського, міститься в роботах Л.Божович. [1].

Готовність до навчання у школі є інтегративною характеристикою психічного розвитку дитини, яка охоплює компоненти, що забезпечують її успішну адаптацію до умов і вимог школи. Цей феномен постає як загальна (психологічна) і спеціальна готовність до навчання у школі, в якій розкриваються рівні розвитку тих психологічних якостей, що найбільше

сприяють нормальному входженню у шкільне життя, формуванню навчальної діяльності.

Основними компонентами загальної (психологічної) готовності до школи є наступні. Мотиваційна готовність до навчання у школі, яка виявляється у прагненні дитини до навчання, бути школярем; у достатньо високому рівні пізнавальної діяльності і мисленневих операцій; у володінні елементами навчальної діяльності; у певному рівні соціального розвитку. Емоційно-вольова готовність до навчання в школі свідчить про здатність дитини регулювати свою поведінку в різноманітних ситуаціях спілкування і спільної навчальної діяльності, виявляється у самостійності, зосередженості, готовності й умінні здійснювати необхідні вольові зусилля. Інтелектуальна готовність дитини до навчання в школі виявляється у загальному рівні її розумового розвитку, володінні вміннями і навичками, які допоможуть вивчати передбачені програмою предмети.

Таким чином, розумова готовність дитини до навчання у школі охоплює її загальну обізнаність з навколишнім світом, елементи світогляду, рівень розвитку пізнавальної діяльності і окремих пізнавальних процесів (мовлення, пам'яті, сприймання, мислення, уваги), передумови для формування навчальних умінь і загалом навчальної діяльності. Психологічна готовність до спілкування та спільної діяльності визначає розвиток у дітей потреби в спілкуванні з іншими, умінням підкорятися інтересам і звичаям дитячої групи, справлятися з роллю школяра в ситуації шкільного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Божович Л.И. Проблемы формирования личности: Избранные психологические труды / Божович Л.И. – М.: Академия педагогических и социальных наук, 1995. – 352 с.
2. Мухина В.С. Детская психология / Мухина В.С. – М.: Образование, 1992. – 343 с.